

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ**МОЈА ОКОЛИНА**

РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
ТРЕЋИ	2	72

ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- ✓ Цјеловит развој дјечијих потенцијала кроз систематско посматрање појава и промјена у природној и друштвеној средини, њихове међусобне повезаности и условљености и препознавање своје улоге у друштвеном животу средине у којој живи.
- ✓ Развијање самосталности, одговорности, истрајности, радозналости, уредности и прецизности у раду.
- ✓ Развијање еколошке свијести и љубави према природи.
- ✓ Понављање, повезивање и проширивање раније усвојених знања, вјештина и ставова ради активнијег функционисања у природној и друштвеној средини.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- Развијање радних, хигијенских и културних навика.
- Продубљивање знања о животу и раду у школи.
- Учвршћивање знања о породици и породичним везама и увјежбавање вјештина и способности за боље функционисање у родитељском дому.
- Васпитање ученика у духу хуманих и равноправних односа у породици.
- Усвајање знања о врстама саобраћаја и саобраћајним знаковима.
- Развијање саобраћајне културе кроз адекватно кориштење стечених знања.
- Упознавање са основним карактеристикама рељефа мјеста и ближе околине.
- Развијање осјећаја припадности завичају.
- Уочавање разлика међу људима и уважавање различитости.
- Учење о карактеристикама мјеста у ком живи, занимању и пословима људи.
- Развијање вјештина оријентисања у простору и времену.
- Упознавање са основним јединицама мјерења времена.
- Овладавање употребом календара.
- Развијање мотивације за истраживачки рад.
- Увиђање условљености природних појава.
- Идентификовање природних добара.
- Упознавање са различитим врстама материјала.
- Упознавање карактеристикама различитих група биљака и животиња.
- Развијање правилног односа према биљном и животињском свијету.
- Развијање свијести о потреби очувања природне околине.
- Упознавање властитог тијела.
- Уочавање значаја појединих органа.

- Подстицање здравог начина живота кроз адекватну исхрану и редовно јављање лекару или стоматологу.
- Активно учешће у раду колектива и одјелењске заједнице кроз посјете и излете у циљу бољег упознавања околине, живота и рада људи, биљног и животињског свијета.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Школа и породица	4
2.	Саобраћај	6
3.	Наш град и околина	10
4.	Оријентација у времену и простору	13
5.	Нежива природа, појаве и материјали	13
6.	Животињски и биљни свијет	13
7.	Екологија	4
8.	Човјек и здравље	7
9.	Пригодне теме	2

ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Наставна тема 1: Школа и породица (4 часа)

Посебни циљеви:

Развијање радних, хигијенских и културних навика.

Продубљивање знања о животу и раду у школи.

Учвршћивање знања о породици и породичним везама и увјежбавање вјештина и способности за боље функционисање у родитељском дому

Васпитање ученика у духу хуманих и равноправних односа у породици.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Ученик:

- именује назив своје школе и објашњава по чему/коме је добила име;
- зна када се обиљежава дан школе;
- објашњава намјену различитих просторија у школи;
- именује школски намјештај и објашњава његову намјену;
- културно комуницира и његује позитивне облике понашања, зна да посуди и дијели своје ствари са другарима;
- познаје важност одржавања хигијене школског простора;
- набраја раднике у школи и објашњава њихова задужења;
- оријентише се према распореду часова;

- Моја школа
- Дан школе
- Просторије у школи и њихов намјештај
- Распоред часова
- Моја породица
- Родбинске везе
- Адекватно понашање
- Родитељски дом
- Хигијена

<ul style="list-style-type: none"> - препознаје и набраја чланове уже и шире породице; - адекватно користи и разликује родбинске везе отац/мајка-син/кћерка, деда/бака-унук/унука; - усвоја појмове: тетка, ујак, стриц; - прави породично стабло-постаје свјетан својих предака; - објашњава обавезе одраслих и дјеце у породици; - адекватно се понаша у гостима, са комшијама и на кућним прославама; - објашњава намјену просторија у свом дому као и намјену електричних уређаја; - познаје важност опште и личне хигијене; - зна број телефона једног од родитеља. 	
---	--

Наставна тема 2: Саобраћај (6 часова)

Посебни циљеви:

Усвајање знања о врстама саобраћаја и саобраћајним знаковима.

Развијање саобраћајне културе кроз адекватно кориштење стечених знања.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи правила у саобраћају као пјешак; - препознаје саобраћајног полицајца; - адекватно се понаша у средствима јавног превоза; - учи бројеве телефона полиције, хитне помоћи и ватрогасаца; - упознаје врсте саобраћаја; - разврстава превозна средства према групама у коју спадају; - именује и разликује путничка и теретна превозна средства. - усваја појмове: аутобуска станица/возач/перон/карта, жељезничка станица/пруга/машиновођа, лука/капетан, аеродром/пилот; - објашњава ситуације лијепог и ружног понашања у саобраћају; 	<ul style="list-style-type: none"> • Понашање у саобраћају • Врсте саобраћаја • Превозна средства • Аутобуска/жељезничка станица • Опасност на путу • Саобраћајни знакови • Семафор

- учи се поступцима којима треба приступити уколико угледа саобраћајну несрећу;
- објашњава значење најважнијих саобраћајних знакова;
- описује шта означава црвена а шта плава боја на знаковима (стоп, аутобуско стајалиште, пјешачки прелаз, болница, хитна помоћ);
- упознаје се са семафором (за пјешаке и за возила);
- практично користи знања приликом прелаза на раскрсници са семафором.

Наставна тема 3: Наш град и околина (10 часова)

Посебни циљеви:

Упознавање са основним карактеристикама рељефа мјеста и ближе околине.

Развијање осјећаја припадности завичају.

Уочавање разлика међу људима и уважавање различитости.

Учење о карактеристикама мјеста у ком живи, занимању и пословима људи.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Ученик:

- разликује град и село;
- говори називе насеља гдје живи његова родбина;
- описује изглед и љепоте мјеста у коме живи;
- набраја шта је карактеристично за мјесто у коме живи (планина, ријека, језеро);
- објашњава како је његово мјесто добило име;
- набраја занимања људи из свог окружења;
- набраја неке производе који настају радом људи из окружења;
- препознаје најважније установе у мјесту (општина, полиција, болница, музеј, позориште, кино, школе) и зна која је њихова намјена;
- упознаје се са основним одликама рељефа у својој околини;
- уз помоћ израђује модел рељефа;
- уочава разлику између равнице и планине;

- Село-град
- Насеља моје околине
- Љепоте мога мјеста
- Занимања људи у мом окружењу
- Установе у мом мјесту
- Рељеф моје околине
- Вода у природи око мене
- Вјерски објекти у мјесту

<ul style="list-style-type: none"> - набраја стране свијета; - уочава воду у природи (ријека, језеро, бара, поток) и примјећује да постоје текуће и стајаће воде; - препознаје вјерске објекте у окружењу и именује називе вјерских објеката; - описује изгледа вјерских објеката; - наводи примјере када је посјетио вјерске објекте; - наводи неке од вјерских празника које прославља са својом породицом. 	
Наставна тема 4: Оријентација у времену и простору (13 часова)	
Посебни циљеви: Развијање вјештина оријентисања у простору и времену. Упознавање са основним јединицама мјерења времена. Овладавање употребом календара.	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - се оријентише у школском простору; - описује пут од куће до школе; - набраја називе страна свијета; - описује изглед компаса; - зна када је ноћ, дан, јутро, подне, вече, пријеподне, послеподне; - разликује јуче, данас, сутра; - набраја мјесеце у години; - говори колико мјесец обично има дана; - именује који је сада мјесец и годишње доба (у тренутку питања); - разликује појмове дан, седмица, мјесец година (наводи примјере); - разликује промјене у природи у одређеним годишњим добима; - води седмични календар временских прилика; - познаје елементе календара; - умије на календару забиљежити важне датуме уз помоћ учитеља (рођендан, празници, распуст); - повезује распусте са годишњим добима (зима, прољеће, љето); 	<ul style="list-style-type: none"> • Оријентација у простору • Стране свијета • Компас • Оријентација у времену • Дијелови дана • Шта сам јуче радио а шта планирам сутра • Седмица • Мјесеци у години • Година • Годишња доба и њихова обиљежја • Промјене у природи и рад људи • Временске промјене • Календар • Часовник

<ul style="list-style-type: none"> - примјећује када дан траје дуже а кад краће; - упознаје да календарска година траје дуже од школске; - набраја дане у седмици; - говори који је данас дан (у седмици); - именује који ће сутра бити дан (у седмици); - говори који је јуче био дан (у седмици); - упознаје се са главним појмовима везаним за мјерење времена: сат, минут. - увиђа да постоје различити сатови (дигитални и аналогни) и зна чему служе. 	
Наставна тема 5: Нежива природа, појаве и материјали (13 часова)	
Посебни циљеви: Развијање мотивације за истраживачки рад. Увиђање условљености природних појава. Идентификовање природних добара. Упознавање са различитим врстама материјала.	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује значај ваздуха (кисеоника) за жива бића; - увиђа присуство вјетра и наводи штету коју може да проузрокује; - наводи како човјек може да искористи снагу вјетра; - увиђа присуство дуге и описује када се јавља; - упознаје користи и штете од сунца; - упознаје вјештачке изворе свјетлости и топлоте; - упознаје се са значајем тла-земљишта за жива бића; - упознаје особине воде; - изводи експерименте (исправање, лед) да би увидио да се стање воде мијења; - увиђа присуство кише, града, снијега у природи; - упознаје различите материјале и 	<ul style="list-style-type: none"> • Ваздух-вјетар • Сунчева свјетлост и топлота • Земљиште • Вода • Кружење воде у природи • Материјали • Електрична енергија • Кретање тијела

<p>описује неке разлике међу њима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - увиђа да се материјали мијењају кроз производњу и наводи примјере насталих производа; - наводи предмете којима је за рад потребна струја; - наводи неке од опасности погрешне употребе електричних уређаја; - препознаје и описује кретање тијела у свом окружењу, демонстрира начине кретања: брзо-споро, великим-малим корацима, праволинијски, кружно, цик-цак. 	
--	--

Наставна тема 6: Животињски и биљни свијет (13 часова)

Посебни циљеви:

Упознавање са карактеристикама различитих група биљака и животиња.

Развијање правилног односа према биљном и животињском свијету.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - именује биљке из своје околине; - наводи разлике међу биљакама (изглед, станиште, брига); - увиђа да неке биљке ничу саме а неке је потребно да посадимо, наводи примјере; - наводи разлике у изгледу између листопадног и зимзеленог дрвећа и показује их у свом окружењу; - примјећује промјене на биљкама које настају смјеном годишњих доба; - упознаје изглед сјеменке, клијање и раст биљке; - упознаје главне дијелове биљака; - активно његује биљке у врту (упознаје процедуру садње, припрему земљишта, залијевање, спознаје да је потребно одређено вријеме да би биљка нарасла); - разликује домаће од дивљих животиња; - набраја неке од битних разлика међу животињама (изглед, исхрана, станиште); - упознаје се са папкарима и копитарима и наводи по примјер из сваке групе; 	<ul style="list-style-type: none"> • Биљке моје околине • Дијелови и раст биљке • Домаће животиње • Дивље животиње • Птице

<ul style="list-style-type: none"> - наводи неке користи од домаћих животиња; - описује како се брине о животињама; - спознаје да неке дивље животиње живе на ливади а неке у шуми; - упознаје се са подјелом дивљих животиња на звијери и дивљач, наводи по примјер из сваке групе; - упознаје се са понашањем дивљих животиња кроз смјену годишњих доба; - описује изглед птица и начин живота; - набраја птице из своје околине. 	
--	--

Наставна тема 7: Екологија (4 часа)

Посебни циљеви:

Развијање свијести о потреби очувања природне околине.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - набраја и описује најчешће загађиваче воде, ваздуха и земљишта; - описује начине заштите од загађивања; - описује посљедице загађивања природних добара; - учествује у обиљежавању еколошких датума. 	<ul style="list-style-type: none"> • Загађивање воде, ваздуха и земљишта • Најважнији еколошки датуми

Наставна тема 8: Човјек и здравље (7 часова)

Посебни циљеви:

Упознавање властитог тијела.

Уочавање значаја појединих органа.

Подстицање здравог начина живота кроз адекватну исхрану и редовно јављање лекару или стоматологу.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уочава и именује које органе користимо за дисање; - објашњава да ли је некад посјетио лекара због обољења органа за дисање (упала грла, плућа); - илуструје љекарску и стоматолошку ординацију; - описује адекватно понашање код лекара и стоматолога и свој сусрет са лекаром и стоматологом; - наводи примјере зашто се људи 	<ul style="list-style-type: none"> • Дијелови тијела • Органи за дисање • Код лекара и стоматолога • Чување здравља • Болест • Исхрана

<p>најчешће јављају љекару и стоматологу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - набраја неке од начина лијечења (чај, сируп, таблете); - уочава и описује значај здраве хране, одржавања личне хигијене, редовне посјете љекару; - из више понуђених намирница издваја здраву храну; - групише храну по категоријама; - саставља свој дневни мени и описује значај поједине хране; - наводи неке од посљедица нездраве исхране. 	
Наставна тема 9: Пригодне теме (2 часа)	
<p>Посебни циљеви: Активно учешће у раду колектива и одјељењске заједнице кроз посјете и излете у циљу бољег упознавања околине, живота и рада људи, биљног и животињског свијета.</p>	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - учествује на школским приредбама, излетима, посјетама; - описује и објашњава своја искуства; - демонстрира, износи своја запажања и утиске. 	<ul style="list-style-type: none"> • Посјете и излети • Учествовање на приредбама
КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА	
<p>Наставни програм за предмет Моја околина у трећем разреду у корелацији је са одређеним темама (исходима и садржајима) наставних предмета: Српски језик, Ликовна култура, Музичка култура, Математика, Физичко и здравствено васпитање, Васпитни рад у одјељењској заједници.</p>	
НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА	
<p>Наставни програм предмета Моја околина рађен је према принципу концентричних кругова, што значи да програми другог и трећег разреда имају исте/сличне наставне теме/садржаје/појмове али се очекивани исходи усложњавају, знања проширују и продубљују. Циљеви и исходи учења овог програма дефинисани су у складу са општим карактеристикама и специфичностима ученика са лаким оштећењем интелектуалног функционисања, док су садржаји (наставне теме) у значајној мјери усклађене са наставним програмима за дјецу типичног развоја.</p> <p>Предложен број часова за наставне теме понуђен је оквирно и могуће га је мијењати у складу са образовним потребама ученика. Потребно је планирати довољан број часова за понављање и увјежбавање.</p> <p>У раду са ученицима што више користити методе демонстације и илустрације. Користити различите дидактичке материјале, апликације и мултимедијална наставна средства. Наставно градиво повезати са очигледним примјерима из свакодневног живота. Кад год је могуће практиковати амбијентално учење. У сврху оцјењивања користити различите</p>	

технике: усмена провјера знања, портфолио, практичан рад, демонстрација наученог. Ученике (и њихове родитеље) потребно је упознати са техникама и критеријумима оцјењивања.